

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ В УМОВАХ БАГАТОПОЛЯРНОГО СВІТУ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Київ, 24 листопада 2022 року)

Київ 2022

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет**

**СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ТА ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ
В УМОВАХ БАГАТОПОЛЯРНОГО СВІТУ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

(Київ, 24 листопада 2022 року)

Київ 2022

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

УДК 316.422:323.2

С 89

Соціокультурні трансформації та геополітичні виклики
С 89 в умовах багатопольярного світу [Електронний ресурс] :
тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 24 листоп.
2022 р.) / відп. ред. А. Кравченко. – Київ : Держ. торг.-
екон. ун-т, 2022. – 361 с.

ISBN 978-966-918-058-2

DOI: <http://doi.org/10.31617/k.knute.2022-11-24>

Теми доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції містять результати досліджень, присвячені розкриттю актуальних питань політології, соціології та філософії.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

УДК 316.422:323.2

Редакційна колегія: А. А. Кравченко, (відп. ред.), д-р філос. наук, доц.; М. П. Кухта, д-р соц. наук, доц.; М. В. Ліпін, д-р філос. наук, доц.; В. Й. Разіцький, канд. іст. наук, доц.

Відповідальна за випуск А. Кравченко, д-р філос. наук, доц.

ISBN 978-966-918-058-2

© Державний торговельно-економічний
університет, 2022

ЗМІСТ

Передмова..... 13

Секція 1. ГЕОПОЛІТИЧНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ У XXI СТОЛІТТІ

Костюк Вероніка, Радченко Світлана
ПОЛІТИЧНИЙ МІФОДИЗАЙН ЯК СТРАТЕГІЯ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ: РОСІЯ ПРОТИ УКРАЇНИ..... 14

Ляшук Вікторія, Ліпін Микола
ГЕОПОЛІТИЧНІ ЛІНІЇ РОЗЛОМУ В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ
В УКРАЇНІ: ДОСВІД ЧИТАННЯ С. ГАНТІНГТОНА 19

Надобко Олеся, Лепська Наталія
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ..... 22

Обмок Інна, Боровська Людмила
ГЕОПОЛІТИЧНІ ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНИ У СВІТЛІ НОВИХ
ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ..... 26

Пчеловська Анна, Ліпін Микола
ГЕОПОЛІТИЧНА СУБ'ЄКТНІСТЬ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВІЙНИ..... 30

Руденко Анна, Кравченко Алла
ГЕОПОЛІТИЧНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ У XXI СТОЛІТТІ..... 33

Шмаленко Юлія
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ГЕОПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ 38

Секція 2. СУСПІЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УМОВАХ БАГАТОПОЛЯРНОГО СВІТУ

Барановський Фелікс
КОНФЛІКТ ЦІННОСТЕЙ ЯК ОДИН ІЗ ВИКЛИКІВ ОСНОВАМ
СВІТОВОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО ТА ЛІБЕРАЛЬНОГО
ПОРЯДКУ 40

частина спрямовуватиметься на інвестиції в нові підприємства, тоді як ПШ Південь-Південь, швидше за все, будуть націлені на придбання. У міру їх розширення все більше країн, що розвиваються, та їхніх компаній матимуть доступ до міжнародних ринків облігацій та акцій на кращих умовах для фінансування закордонних інвестицій. Якщо вищезазначені тенденції збережуться, ми побачимо ключові сили, що розвиваються, які гратимуть у майбутньому багатопольярному світі. США та Китай будуть основними гравцями з військовою та економічною силою, тоді як регіональні держави, тоді такі країни, як Індія, Бразилія, Росія, Японія та великі європейські держави, також відіграватимуть свою роль.

Список використаних джерел

1. Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Світові тенденції переходу до сталого розвитку на основі цифрових технологій (на прикладі США і Китаю). Modern trends in science and practice. Volume 2 : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks. = California : GS Publishing. Services, 2022. – С.31-40.

Губицький Любомир, д-р іст. наук, доц.,
Державний торговельно-економічний університет

Мельник Ганна, канд. іст. наук, доц.,
Київський університет імені Бориса Грінченка

УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЙНИМИ КРИЗАМИ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ОТРИМАЛИ ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Сучасні глобальні виклики ускладнюються гуманітарними труднощами, джерела яких зосереджені у реалізації стратегій світового лідерства, геополітичних концепцій домінування. Саме, концепція багатопольярності світу, «величчя» Російської Федерації спричиняє пошук засобів ослаблення конкурентів. Одним із найважливіших механізмів зменшення впливу Європейського Союзу для Російської Федерації стала чергова міграційна криза, викликана масовою

міграцією українського населення під тиском широкомасштабних воєнних дій 2022 р. (поруч із міграційною кризою 2015 та 2021 рр.). Іншими московськими гібридними інтервенціями залишаються ядерний шантаж, дипломатичні контакти із європейськими лідерами, довготривалі ділові та економічні зв'язки, нафтогазовий важіль, фінансова підтримка проросійських політиків, масова дезінформація через ЗМІ, зловживання налаштуванням європейських політиків до компромісу (за Сергієм Солодким та Маріанною Фахурдіною, Центр «Нова Європа») [3].

Широкомасштабне вторгнення Російської Федерації проти України 24 лютого 2022 р. з усіма супровідними руйнуваннями житла, інфраструктури, енергетичної системи, людськими стражданнями викликало масові спроби порятунку українського населення, особливо, з регіонів, на території яких здійснювалися бойові дії, які піддавалися обстрілам. З першого ж дня війни розпочався масовий виїзд цивільного населення із загрозованих регіонів та міст. Основним напрямом міграції став західний – в держави Європейського Союзу (через кордони Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії). Протягом перших днів війни кордон перетинали більше 150 тис. біженців щодня. За перший місяць боїв Україну покинули 3,6 млн. осіб. [2]. За даними Міжнародної організації з міграції в межах України вимушено переселеними особами стали 6,5 млн. осіб. На 22 березня 2022 р. серед країн Європейського Союзу найбільше українських біженців, а саме 2 144 244 зупинилися у Республіці Польща.

Подальша тенденція руху населення через кордон характеризувалася двостороннім перетинанням кордону України та Польщі. На вересень 2022 р. з України до Польщі виїхали 6 млн. осіб, а з Польщі до України повернулося 4,2 млн. осіб. [7]. Ще з травня 2022 р. розпочалося повернення українців до власної країни (60% від тих, що виїхали з України) [5]. Українсько-польські міграційні закономірності повністю співпадали із загальноєвропейськими: з 8 мільйонів українців, що виїхали до ЄС, 5 мільйонів повернулися в Україну (на 15 вересня 2022 р.) [1]. Серед лідерів держав, що приймають українських біженців поруч з Польщею розмістилася Федеративна Республіка Німеччина – 1 002 763 українців [8]. Європейський Союз з бюджету організації та окремі країни, де спинилися українці створюють комфортні умови для проживання біженців, забезпечуючи житло, харчування, одяг, освіту, охорона здоров'я, вільний доступ до інформації. На жовтень 2022 р. ці витрати становили 8,36 млрд. євро. Високі суми витрат на утримання українців в країнах ЄС можливі

через схвальне ставлення європейців до України та її громадян, які опинилися у скрутній ситуації, викликаній російською агресією.

Українці, які вимушено залишили свою Батьківщину на власні очі могли переконатися у перевагах європейського способу життя, що відображено в даних соціологічних опитувань. Саме про це свідчать дослідження компанії Gradus Research [4]. У державній та фінансовій сфері українські біженці оцінили соціальний захист із боку держави (36%), розмір зарплат (42%), дотримання закону та порядку (46%), рівень корупції (36%). Водночас респонденти відзначили, що в Україні краще, ніж в країнах перебування розвинута діджиталізація державних (37%) та комерційних (32%) сервісів. Українські також були переконані, що в нашій країні менше бюрократії (29%).

Ставлення та оцінка поточної ситуації українцями, які отримали тимчасовий захист у Польщі формується завдяки інформації, отриманій з соціальних мереж та месенджерів. До таких висновків дійшли організатори опитування проведеного у жовтні 2022 р. (аналітичний центр міжнародної компанії з працевлаштування Gremi Personal). Результати виявилися наступними: довіряють даним з месенджерів та соціальних медіа (Telegram, Viber, Facebook, TikTok) – 69,3% українців в Польщі; новинам від родичів чи знайомих з України (21,8%); оперативній інформації в українських онлайн-виданнях (6,7%); польським ЗМІ (1,43%); українському телебаченню на території Польщі (0,9% опитуваних) [6].

Таким чином, екзистенційні випробування, що випали на долю громадян України спонукали до прискорення міграційних процесів у межах і поза межами держави. Доброзичливість та гостинність поляків, як і решти мешканців Європейського Союзу посилили переконання українців в спорідненості та відстоюванні спільних європейських цінностей, про що свідчать результати соціологічних опитувань як серед населення ЄС, так і з-посеред українців, які отримали тимчасовий захист у Республіці Польща.

Список використаних джерел

1. Близько 5 млн українців вже повернулися з ЄС в Україну. Електронний документ. Режим доступу: <https://uamedia.eu/official/blizko-5-mln-ukrayinciv-vze-povernulisya-z-jes-v-ukrayinu-1531>

2. Вимушена міграція і війна в Україні (24 лютого – 24 березня 2022). Електронний документ. Режим доступу: <https://cedos.org.ua/researches/vymushena-migracziya-i-vijna-v-ukrayini-24-lyutogo-24-bereznya-2022/>

3.8 інструментів російського впливу: як Україні зберегти підтримку громадян ЄС. Електронний документ. Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/10/18/7148825/>

4. Де краще – за кордоном чи вдома: українські біженці дали оцінку різним сферам життя. Електронний документ. Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2022/05/27/infografika/suspilstvo/krashhe-kordonom-chy-vdoma-ukrayinski-bizhenczi-daly-oczinku-riznym-sferam-zhyttya>

5. До України вже повернулося 60% біженців: у МВС пояснили, чому люди не залишаються за кордоном. Електронний документ. Режим доступу: <https://tsn.ua/ato/do-ukrayini-vzhe-povernulosya-60-bizhenciv-u-mvs-royasnili-chomu-lyudi-ne-zalishayutsya-za-kordonom-2074138.html>

6. Опитування після ракетного удару. З яких джерел українські біженці у Польщі дізнаються про події в Україні. Електронний документ. Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/putin-povidomiv-koli-zakinchitsya-chastkova-mobilizaciya-novini-ukrajini-50276801.html>

7. Скільки українських біженців виїхали до Польщі: прикордонники назвали число. Електронний документ. Режим доступу: <https://internetua.com/skilki-ukrayinskih-bijenciv-viyihali-do-polsxi-prikordonniki-nazvali-csislo>

8. У Німеччині вже офіційно понад мільйон українських біженців. Електронний документ. Режим доступу: <https://uamedia.eu/official/u-nimeccini-vze-oficiino-ponad-milion-ukrayinskix-bizenciv-1906>

Дзигора Кирило, аспірант,
Київський університет імені Бориса Грінченка

Додонов Роман, д-р філос. наук, проф.,
Київський університет імені Бориса Грінченка

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖИ ЯК ЧАСТИНА ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОЇ ДІЙНОСТІ

Війна, що вона стала постійною складовою життя кожного українця, змушує дивитись на всі речі по-новому. Війна, як великий деконструктор, висвітлює приховані риси повсякденних речей, іноді висвітлює жакливу істину, яку не було помітно у буденному потоці